

Posudek vedoucího diplomové práce

Název práce: **Revoluční úsilí sociální demokracie ve 20. letech 20. století. Události na Kralupsku.**

Autorka práce: Kateřina Nohejlová

Jméno vedoucího: PhDr. Jan Bureš, Ph.D., Ústav politologie FFUK

Hodnocení:

Práce Kateřiny Nohejlové se zaměřuje na analýzu bouřlivého procesu vývoje čs. levice (zejména sociálně demokratické strany) na počátku 20. let, viděného z perspektivy regionu Kralupska. Autorka v celé práci postupuje podle jednotného scénáře – nejdříve popisuje vývoj levice na celostátní úrovni, a následně je vždy tento obecný vývoj doplněn líčením událostí v regionu Kralupska. Autorka takto sleduje takové faktory, jakými jsou důsledky 1. světové války na vývoj soc. dem. hnutí, krize vlády všenárodní koalice v roce 1919, nepokoje a stávky na Kralupsku na počátku 20. let, reflektuje dále výsledky komunálních voleb v Kralupech v roce 1919, odštěpení levicového křídla soc. dem., první parlamentní volby v roce 1920, kralupské stávky v roce 1920, XII. sjezd soc. dem. a následně pak spor o Lidový dům v Praze, generální stávku v prosinci 1921 a v závěru pak líčí průběh a výsledky tzv. kralupského „velezrádného“ procesu.

Jedná se o práci víceméně historickou, jež ovšem reflektuje důležité politické téma, uvážíme-li, že právě Kralupsko bylo jednou z oblastí s nejsilnější volební podporou levice v době 1. čs. republiky. Autorka prakticky celou práci postavila na souběžném líčení politických událostí (vztahujících se zejm. k vývoji levice) na celostátní úrovni a dění v regionu Kralup nad Vltavou a jejich okolí. Kateřina Nohejlová se ve své práci opírá především o základní odborné historické práce k dějinám 1. republiky (Kárník, Klimek, Olivová; poměrně často cituje také z Peroutkova *Budování státu*), a dále o práce z pera regionálních historiků v regionu Kralupska a Mělnicka. Místy také cituje z některých deníků, zejm. z Rudého práva z roku 1920.

Práce je především popisná; pokud se autorka věnuje líčení událostí na celostátní úrovni, konstatuje většinou pouze známá fakta; poměrně hodně prostoru věnuje také líčení sociálního a ekonomického stavu tehdejší společnosti. Bohaté informace o stupajících cenách potravin a dalších základních životních potřeb jsou tradičně hlavní náplní obecních kronik, ze kterých své líčení čerpají regionální či místní historici, na jejichž práce kolegyně Nohejlová odkazuje ve své práci. Její práce je tak plná líčení různých bouří, stávek, protestů a dalších projevů nespokojenosti obyvatelstva. Na pozadí tohoto vývoje pak autorka, spíše však jen sporadicky, líčí např. programové spory uvnitř celostátního vedení sociální demokracie. Práce je velmi často prokládána citacemi z místních kronik, jež poměrně zajímavě vykreslují dobovou atmosféru. Je však škoda, že autorka část ponechává tyto citace bez jakéhokoliv komentáře, a rezignuje tak na hlubší analýzu popisovaných jevů. Autorka také bohužel nedokázala v mnoha případech odolat přebírání dobově podmíněné interpretace popisovaných jevů – tak např. na str. 24 píše: „10. července (1919) vyhlásila Tusarova vláda svůj první program. Jeho cílem bylo především udržení pořádku. Otázky reforem a další požadavky dělníků jsou v programu sice zahrnuty, ovšem pouze velmi okrajově. Proto opět začíná docházet k četným dělnickým stávkám a demonstracím.“ Jak autorka k takovémuto hodnocení došla, vezmeme-li v úvahu, že program Husarovy vlády představoval i v kontextu střední Evropy jeden z nejambicióznějších vládních programů, pokud šlo o sliby rozsáhlých sociálních reforem? Také např. následující líčení vyostření konfliktu mezi centristickým vedením a radikálně

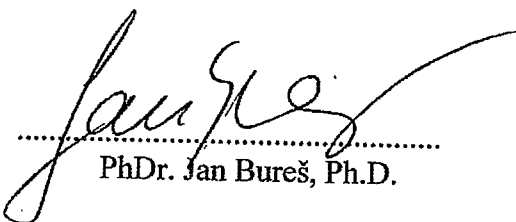
2) levicovým křídlem sociální demokracie na podzim 1919 je autorkou líčeno také spíše obsáhlými citacemi z dobově silně zabarvených prací (*Robek, Antonín: K dějinám dělnického hnutí na Kralupsku - z edice Kralupských vlastivědných sborníků. Mělník, 1961*) a více než na podstatu tohoto střetu se opět koncentruje spíše na líčení různých bouří, stávek a pouličních protestů. Následně je poměrně velký prostor věnován líčení „velké politiky“, tedy zejm. parlamentních voleb 1920 a jejich důsledků pro celostátní politiku, otázce sestavování vlády. Toto líčení je najednou doprovázeno líčením sovětsko-polské války a spory, které vyvolávala otázka povolení či nepovolení přejezdů zásobovacích vlaků pro Poláky přes Československo. Také líčení tzv. boje o Lidový dům a následné prosincové generální stávky postrádá hlubší analýzu příčin a důsledků této události pro vývoj čs. levice, a je opět především vyplněno líčením radikálních kroků kralupského proletariátu.

3) Také samotný závěr práce je do značné míry problematický; autorka nejprve poněkud ideologicky zabarveným tónem konstatuje beznadějnost boje proletariátu (citace: „*Prosincová generální stávka roku 1920 byla třídním střetnutím části proletariátu s tehdejší vládou. Část dělnictva usilovala především o změnu třídního charakteru státu. Tento boj však nemohli vyhrát.*“ nebo: „Dále nelze ani opomíjet fakt, že mezinárodní postavení Československa bylo upevněno řadou dohod v rámci versailleského systému. Existovala tedy spolupráce mezi sousedními státy, která byla namířena proti revolučnímu proletariátu.“), aby následně jen připomněla několik základních dat souvisejících se vznikem KSČ, dále historicky odsoudila poslušnost KSČ Moskvě a přes „katastrofální“ znárodnění, kolektivizaci a politické procesy prošla na třinácti řádcích celé dějiny komunistického režimu v Československu, na jejichž konci stojí jasné slunce na konci tunelu v podobě listopadu 1989.

Práce K. Nohejlové sice podle mého názoru splňuje požadavky kladené na magisterskou práci, nicméně splnění těchto kritérií je dáno jen v těch pasážích práce, které docela zajímavě líčí události v autorčině rodném regionu. práce na druhou stranu postrádá hlubší analýzu, je spíše popisným souborem informací a citací. Autorka správně odkazuje na citované zdroje.

Práci kolegyně Nohejlové je z výše uvedených důvodů možno hodnotit nejlépe jako **dobrou.**

V Praze, dne 11.5. 2010

.....
PhDr. Jan Bureš, Ph.D.